

Nagy Zsuzsanna – Rontó Luca
Az idegen szavak helyesírásának tanítása

Melléklet

ÓRATERV

A műveltségi terület/kompetenciaterület neve: magyar nyelv és irodalom műveltségi terület, magyar nyelvtan tantárgy

Az évfolyam: 9.

Az óra címe: Az idegen szavak helyesírása

Az óra célja és feladata:

- Helyesejtés: idegen szavakat tartalmazó szöveg értelemtükröző felolvasása
- Helyesírás: idegen szavak toldalékolásának, összetett szavakká alakításának és hangjelölésének a gyakorlása
- Grammatika: toldalékolt és összetett idegen szavak mondatba foglalása, a mondatokból szövegek alkotása
- Kommunikáció: az álláshirdetés, a hír, a reklám és a filmajánló, valamint a könyvismertetés szövegtípusának a gyakorlása

Az óra fő didaktikai feladata: gyakorlás, összefoglalás, készségfejlesztés

Előzetes ismeretek: az idegen szavak toldalékolására és összetett szavakká alakítására vonatkozó helyesírási szabályok

Az óratervet készítő pedagógus/hallgató neve: Nagy Zsuzsanna

Felhasznált irodalom:

A magyar helyesírás szabályai. Akadémiai Kiadó. Budapest. 1994.

ANTALNÉ SZABÓ ÁGNES – RAÁTZ JUDIT 2005. *Magyar nyelv és kommunikáció. Tankönyv a 9–10. évfolyam számára.* Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.

ANTALNÉ SZABÓ ÁGNES – RAÁTZ JUDIT 2005. *Magyar nyelv és kommunikáció. Munkafüzet a 9. évfolyam számára.* Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. Kagan, Spencer 2001.

Kooperatív tanulás. Önkonet Kft. Budapest.

LACZKÓ KRISZTINA – MÁRTONFI ATTILA 2005. *Helyesírás.* Osiris Kiadó. Budapest.

Idő	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaformák	Módszerek	Eszközök	Diák
0–1.	A papírcsíkokat tartalmazó dobozzal körbejár.	A tanulók egy-egy papírcsíkot húznak a dobozból.	Mindenki húzzon a dobozban lévő papírcsíkok közül!	Érdeklődés felkeltése, motiváció	Frontális munka	Tanári magyarázat	Papírcsíkok (Melléklet 1.)	-
1–3.	Utasítást ad.	Mindenki önállóan dönt, hogy a papírcsíkon szereplő szó alapján melyik csoportba tartozik.	Fogaljatok helyet annál az asztalnál, ahová a papírcsík alapján tartoztok!	Ismeretek megszilárdítása	Egyéni munka	Feladatmegoldás	A csoportnevek táblái (Melléklet 2.)	-
3–4.	Irányítja az ellenőrzést. Elmagyarázza az óra menetét és a tanulói feladatokat.	A tanulók önállóan ellenőrzik munkájukat, szükség esetén másik csoportba ülnek.	Ellenőrizzétek munkátokat a kivetítő alapján! Az óra során a most kialakult csoportokban fogtok dolgozni, a csoportok munkáját pontozni fogom. Jegyezzétek meg, hogy milyen színű papírcsík alapján kerültetek a csoportba! A zöld tanulók ügyeljenek arra, hogy ne legyen túl nagy zaj, mert a hangoskodásért pontlevonás jár!	Részösszefoglalás, ellenőrzés	Frontális munka	Tanári magyarázat	Laptop, projektor, tábla. Táblázat a pontázáshoz (Melléklet 3.)	2. dia
4–7.	Kijelöli a feladatot.	Mindenki önállóan elvégzi a kivetítőn látható műveletet, megfogalmazza a megfelelő szabályt.	A kivetített szavak között keressétek meg a sajátotokat, végezzétek el a kijelölt műveletet, majd fogalmazzatok meg a szavatokra vonatkozó szabályt!	Ismeretek alkalmazása (helyesírás)	Egyéni munka	Feladatmegoldás	Laptop, projektor, tábla	3. dia

Idő	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaformák	Módszerek	Eszközök	Diák
7–13.	Javítja a hibákat. Feljegyzi a csoportok pontszámait.	Minden tanuló elmondja saját munkájának az eredményét. A kék tanulók számolják a pontokat.	Ellenőrizzük a feladat megoldását! A kék tanulók számolják össze, hogy hány helyesen írt szó és jól megállapított szabály született a csoportban!	Ellenőrzés (helyesírás)	Frontális munka	Megbeszélés	Laptop, projektor, tábla	4–7. dia
13–20.	Kijelöli a feladatot. Minden tanulónak kiosztja az előző feladat helyes megoldásait tartalmazó osztólapot.	A csoportok közösen alkotnak szöveget.	A csapatok nevét jelölő táblák hátoldalán egy-egy szövegtípus megnevezését olvashatjátok. Írjatok közösen a szövegtípusnak megfelelő szöveget úgy, hogy felhasználtok valamennyi csapattag szavát!	Ismeretek gyakorlása (kommunikáció)	Csoportmunka	Feladatmegoldás	Laptop, projektor, tábla, osztólap (Melléklet 4.)	8. dia
20–24.	Javítja a hibákat. Feljegyzi a csoportok pontszámait.	A piros tanulók felolvassák a kész szövegeket. A többi csoport megoldja a feladatot.	Minden csoportból a piros tanulók olvassák fel a kész szövegeket! A többi csoport találja ki, milyen szövegtípust hall!	Ellenőrzés (kommunikáció, helyesítés)	Egyéni munka	Megbeszélés, feladatmegoldás		
24–25.	Kérdést tesz fel. Feljegyzi a megoldásért az egyik csoportnak járó pluszpontot.	Válaszolnak a kérdésre.	Mi volt a közös az elhangzott szövegekben?	Részösszefoglalás	Frontális munka	Feladatmegoldás	Laptop, projektor, tábla	9–10. dia
25–29.	Kijelöli a feladatot.	A csoportban megoldják a feladatot.	A kapott újságcikk-részletekben keressétek meg a hibásan írt idegen szót, és ugyanígy, hibásan írjátok fel a sárga kártyára!	Ismeretek alkalmazása (helyesírás)	Csoportmunka	Feladatmegoldás	Újságcikk-részletek, sárga kartonkártyák (Melléklet 5.)	-
29–30.	Kijelöli a feladatot.	Megvalósítják a feladatküldést, közösen megoldják a kapott	Adjátok át a kártyát a töletek balra eső csoportnak! Javítsátok a	Ismeretek alkalmazása (helyesírás)	Kooperatív munka, feladatküldés	Kooperatív tanulás, feladatküldés		-

Idő	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaformák	Módszerek	Eszközök	Diák
		feladatot.	hibát a kapott kártyán!					
30–32.	Javítja a hibákat. Feljegyzí a csoportok pontszámait.	A sárga tanulók elvégzik a feladatot.	A sárga tanulók ragasszák fel a táblára a kijavított kártyákat! Ellenőrizzük a megoldást!	Ellenőrzés (helyesírás)	Frontális munka, egyéni munka	Megbeszélés	Laptop, projektor, tábla	11–15. dia
33–38.	Kijelöli a feladatot.	A csoportban közösen megoldják a feladatlapot.	A kapott feladatlapon szereplő szavakat csoportmunkában helyezték el a halmazábra megfelelő részén!	Ismeretek alkalmazása (helyesírás)	Csoportmunka	Feladatmegoldás	Feladatlapok (Melléklet 6.)	-
38–40.	Javítja a hibákat. Feljegyzí a csoportok pontszámait.	Tanári felszólítás alapján elmondják, hogy melyik szó hová került.	Ellenőrizzük a munkátokat! A lila tanulók számolják meg, hány szó került a megfelelő helyre!	Ellenőrzés (helyesírás)	Frontális munka, egyéni munka	Megbeszélés	Laptop, projektor, tábla	16. dia
40–42.	A táblára összefoglaló vázlatot készít.	Jelentkezés alapján összefoglalják a tanultakat.	A narancssárga tanulók számítsák ki a csoport összpontszámát! Közben foglaljuk össze, mit tanultunk az idegen szavak helyesírásáról!	Összefoglalás	Frontális munka	Megbeszélés	Tábla, kréta	
42–44.	Kijelöli a házi feladatot.	Lejegyzik a házi feladatot.	Házi feladatként válasszátok ki az egyik szóhalmazt, keressétek meg minden szó magyar megfelelőjét! Írjátok két könyvismertetést: az egyikben az idegen szavakat, a másikban pedig magyar megfelelőjüket használjátok! Fogalmazzátok meg, milyen elvet kell követnünk az idegen szavak használata	Házi feladat (helyesírás, grammatika, kommunikáció)	Frontális munka	Házi feladat	Laptop, projektor, tábla	17. dia

Idő	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaformák	Módszerek	Eszközök	Diák
			közben!					
44-45.	Szóban értékeli az órai munkát, a legtöbb pontot gyűjtő csoport tagjainak 5-ös osztályzatot ad.		Értékeljük a közös órai munkát!	Értékelés	Frontális munka	Megbeszélés	Kitöltött táblázat a csoportmunka értékeléséről (l. Melléklet 3.)	-

A melléklet tartalma:

Melléklet 1: Papírcsíkok a csoportalakításhoz

Melléklet 2: A csoportnevek táblái

Melléklet 3: Táblázat a pontozáshoz

Melléklet 4: Osztólap

Melléklet 5: Részletek az újságcikkekből

Melléklet 6: Feladatlap

Melléklet 1.

Glasgow (-*val*/-*vel*)

Shakespeare (-*val*/-*vel*)

show (+ elem)

homepage (+ tervezés)

Bonn (-*val*/-*vel*)

Romeo (-*t*)

merlot (+ csepp)

cowboy (+ tanfolyam)

Malmö (-*ból*/-*ből*)

bacon (+ szelet)

bestseller (+ illusztráció)

Rio de Janeiro (-*n*)

Paris (-*val*/-*vel*)

curry (+ por)

businessman (+ képzés)

Milánó (-*i*)

Ophelia (-*s*)

farfalle (+ főzés)

make-up (+ készítés)

Melléklet 2.

Álláshirdetés

Földrajz nevek

Filmajánló

Személynevek

Reklám

Egyszerű szavak
(nem
személynevek)

Hír

Összetett szavak

Melléklet 3.

	Toldalékolás / Összetett szavak		Idegen szó megtalálása	Idegen szó javítása	Hangjelölés	☺	☹	Összesen
	Helyesírás	A szövegtípusnak megfelelő forma						
A földrajzi nevek csoportja								
A személynevek csoportja								
Az egyszerű szavak csoportja								
Az összetett szavak csoportja								
Az osztály pontszáma								

Melléklet 4.

Az idegen szavak helyesírása

Földrajzi nevek toldalékolása

Glasgow + *-val/-vel* = Glasgow-val

A szó végén hangérték nélküli betű van.

Bonn + *-val/-vel* = Bonn-nal

Kettőzött betűvel végződik, és hozzá azonos betűvel kezdődő toldalék járul.

Rio de Janeiro + *-n* = Rio de Janeirón

Toldalékolásnál az *-a, -e, -o, -ö* hangzó megnyúlik, a toldalékokat egybeírjuk az idegen szavakkal.

Malmö + *-ból/-ből* = Malmöből

Toldalékolásnál az *-a, -e, -o, -ö* hangzó megnyúlik, a toldalékokat egybeírjuk az idegen szavakkal.

Milánó + *-i* = milánói

Magyarosan írt, egyelemű földrajzi név.

Személynevek toldalékolása

Shakespeare + *-val/-vel* = Shakespeare-rel

A szó végén hangérték nélküli betű van, az utolsó ejtett mássalhangzóhoz hasonul a *-v*.

Romeo + *-t* = Romeót

Toldalékolásnál az *-a, -e, -o, -ö* hangzó megnyúlik, a toldalékokat egybeírjuk az idegen szavakkal.

Paris + *-val/-vel* = Parisszal

A *-v* az utolsó ejtett msh.-hoz hasonul.

Ophelia + *-s* = opheliás

Toldalékolásnál az *-a, -e, -o, -ö* hangzó megnyúlik, a toldalékokat egybeírjuk az idegen szavakkal.

Egyszerű előtagú összetett szavak

show + elem = show-elem

A szó végén hangérték nélküli betű van.

merlot + csepp = merlot-csepp

A szó végén hangérték nélküli betű van.

bacon + szelet = baconszelet

Az utolsó betű a magyarban megszokott hangértékkel bír.

curry + por = currypor

Az utolsó betű a magyarban megszokott hangértékkel bír.

farfalle + főzés = farfallefőzés

Az utolsó betű a magyarban megszokott hangértékkel bír.

Többszörösen összetett szavak

homepage + tervezés = homepage-tervezés

Az utolsó kiejtett hangot a magyar írás-rendszerben szokatlan betűegyüttes jelöli

cowboy + tanfolyam = cowboytanfolyam

Az utolsó betű a magyarban megszokott hangértékkel bír.

bestseller + illusztráció = bestseller-illusztráció

Nyolc kiejtett szótagból álló többszörösen összetett szó.

businessman + képzés = businessmanképzés

Az utolsó betű a magyarban megszokott hangértékkel bír, öt kiejtett szótagból áll.

make-up + készítés = make-up készítés

Az idegen szó kötőjelet tartalmaz, ezért az utótagot különírjuk.

Melléklet 5.

A néző szemében ott a diadal, a szépség pedig amúgy is adott: *A család kicsi kincse* harapós szarkazmussal számol le a teljesítménydrukkal, más szempontból közelít a veszteség fogalma felé, és szelíden ünnepli az individualizmushoz való jogot. Ehhez képest a sors ironiájának tekinthető, hogy még a siker is ezt a bájos filmet igazolja: a hollywoodi forgalmazók szinte öltre mentek a Sundance fesztivál kedvencéért, amely a harmadik legnézettebb film lett Amerikában.

(Cinema, 2007. február)

A mai internetes világban mindegy, hogy az ember hol tartózkodik, de kell egy cím, ahová a posta érkezik, és felveszik a telefont – magyarázza Ninausz. Partnercége, a Gartner informatikai elemző presztízse is megköveteli, hogy jól hangzó címük legyen, ugyanakkor az Infomark még nem növekedett akkorára, hogy szükség legyen egy önálló, fényűző iroda kibérlésére és több asszisztens alkalmazására. A virtuális iroda olyan vállalkozóknak segít, akiknek nem szükséges fizikailag ott lenni a telephelyükön, s általában elegáns levélcímet kínál a város központjában, egy tényleg létező csupa üveg, exkluzív irodaházban.

(Figyelő 2007. 5. sz.)

A számolás annyiból is egyszerű, hogy a feltételek azonosak: az itthon és az **Únióban** megvásárolt új autó nettó értékéhez azonos módon számított áfát (az olcsóbb autóhoz alacsonyabb összegű áfa társul), fix összegű regisztrációs adót és forgalomba helyezési költséget kell hozzátenni; vám az egységes piacon nincs.

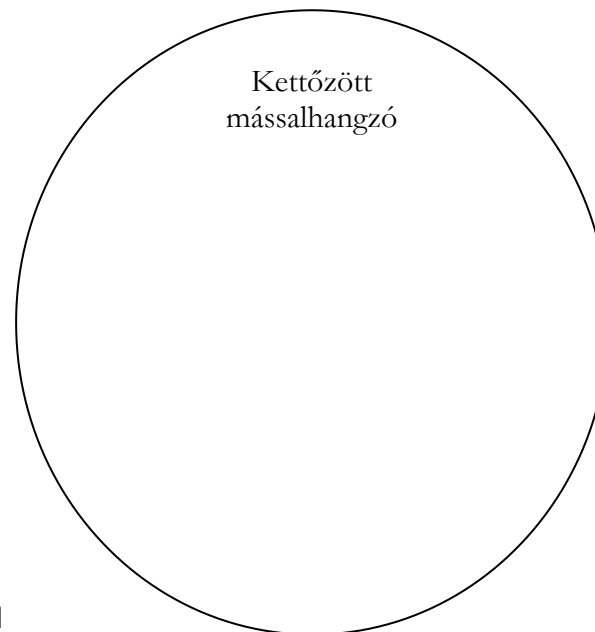
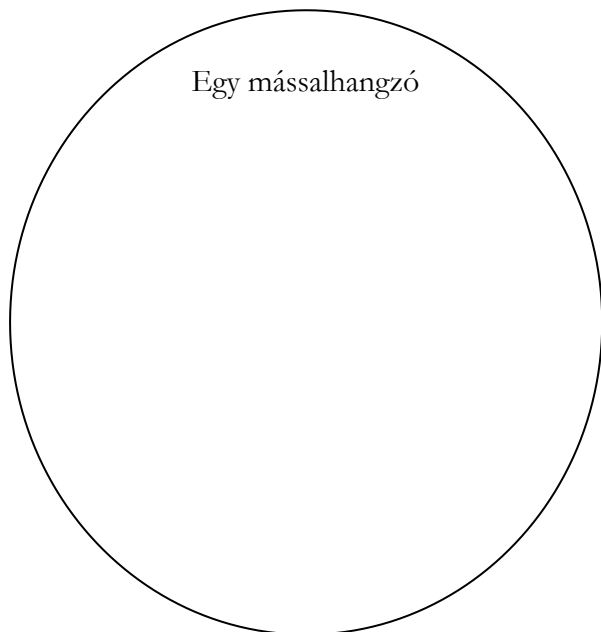
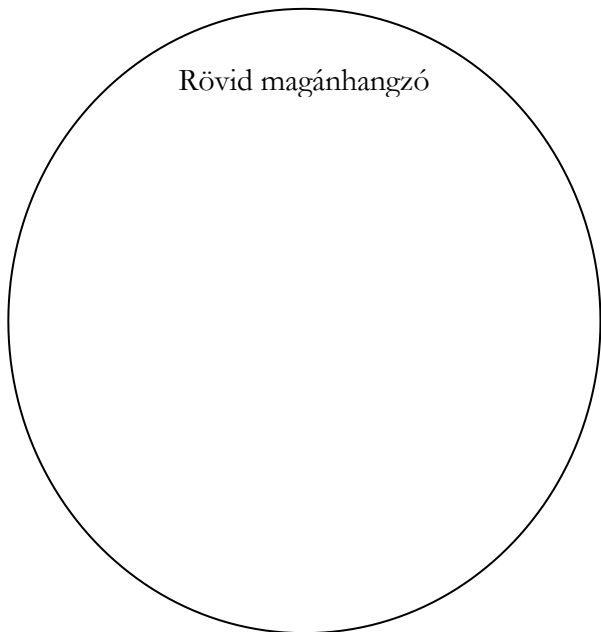
(Autó k2ttő 2005. 2. sz.)

A fokozatosan bővülő **szervíz** feladata a Bosch által gyártott termékek javítási hátterének biztosítása volt. Rövid időn belül minden gyártószalagról legördülő jármű szériatartozéka lesz a blokkolásgátló, a légszák és egy sereg

- a jármű utasainak kényelmét és biztonságát szolgáló - intelligens elektronikus berendezés.

(Autó k2ettő 2005. 11. sz.)

Melléklet 6.

- _nió a_arátus
- a_asé
- baci_us
- banke_
- bojko_
- bri_iáns
- dile_áns
- diszk_
- dzs_sz dzsi_
- fot_riporter
- kaszka_r
- kil_méter
- men_
- monogra_
- na_v parf_m
- ra_ia ra_inált
- vide_
- zs_ri